

Návrat 2014

Návrat je nezisková organizácia, ktorá od roku 1993 presadzuje a podporuje návrat opustených detí z inštitúcií (detských domovov) do rodín. Sme presvedčení, že jedine rodina so stabilnými milujúcimi rodičmi dokáže dieťaťu poskytnúť optimálne podmienky pre zdravý duševný vývin.

Našou víziou je prakticky a odborne prispieť k dosiahnutiu takého stavu v spoločnosti, v ktorom:

- všetky deti budú prežívať detstvo v rodinách schopných poskytnúť im bezpečie, starostlivosť a lásku,
- všetky opustené deti nájdu útočisko v rodinách ochotných postarať sa o ne,
- rodinám s vážnymi problémami bude včas poskytnutá potrebná sociálna a psychologická pomoc, aby sa predišlo vážnemu strádaniu ich detí.

Sme presvedčení, že **DIEŤA** má právo na plný rozvoj svojej osobnosti a na naplnenie základných fyzických a psychických potrieb.

Sme presvedčení, že **RODINA** je optimálnym prostredím, v ktorom môže dieťa dozrieť v plnohodnotnú a zodpovednú bytosť. Rodina je priestor, ktorý poskytne dieťaťu lásku, prijatie, pocit bezpečia a istoty.

Sme presvedčení, že **MEDZIĽUDSKÉ VZŤAHY** majú rozhodujúci význam pre kvalitu života. Pre zdravý vývoj dieťaťa majú nezastupiteľnú úlohu vzťahy s rodičmi. Dieťa potrebuje vyrastať s rodičmi – či už sú to rodičia vlastní alebo náhradní.

Aktuálne v 7 regionálnych centrách Návrat **viac ako 30 odborných zamestnancov** (sociálnych pracovníkov, špeciálnych pedagógov, psychológov) poskytuje komplexné odborné služby v dvoch základných oblastiach: **náhradná rodinná starostlivosť a sanácia rodín v ohrození**. Zároveň lobujeme za systémové zmeny a o rodine a rodičovstve komunikujeme rôznymi spôsobmi s celou verejnosťou. Desiatky odborníkov rôznych profesií spolupracujú s Návratom externe. **Stovky ľudí podporujú našu misiu osobnou angažovanosťou.**

Predsedníctvo Návratu:

Mgr. Marek Roháček, predseda
Mgr. Renáta Matejová, podpredseda
Bc. Alžbeta Padyšáková
Mgr. Pavel Kailing
Ing. Andrej Jankuliak

Revízná komisia:

RNDr. Peter Paľaga, predseda revíznej komisie
Ján Horňáček, Ing. Tomáš Dulovič

Manažment Návratu v roku 2014:

Marek Roháček, *predseda združenia*
Milada Bohovicová, *odborná garantka služieb a metodička*
Lucia Marková, *finančná manažérka*
Ľubica Vyhnanáková, *manažérka pre PR a fundraising*
Denisa Ničiková, *koordinátorka, Žilina*
Alena Molčanová, *koordinátorka, Prešov a Bardejov*
Danka Žilínčiková, *koordinátorka, Banská Bystrica*
Soňa Očkášová, *koordinátorka pre služby náhradným rodinám, Bratislava*
Lenka Dvornáková, *koordinátorka pre služby rodinám v ohrození, Bratislava*

1 **SYSTÉMOVÉ
ZMENY A
ADVOKÁCIA
SLUŽIEB**
inštitúcie
a odborníci
zodpovední za
ochranu práv detí

**SLUŽBY
PRE RODINY
V OHROZENÍ**

2 **rodina
v ohrození**

**NÁHRADNÁ
RODINNÁ
STAROSTLI-
VOSŤ**

3 **opustené
dieťa**

Návrat

**KOMUNIKÁCIA
S VEREJNOSŤOU**
široká
verejnosť **6**

**NÁHRADNÁ
RODINNÁ
STAROSTLI-
VOSŤ**

4 **rodina, ktorá sa
rozhodla prijať
opustené dieťa**

**SLUŽBY PRE
DETI A MLADÝCH**

5 **deti a mladí**

PÁR SLOV NA ÚVOD

O muškátoch...

V dňoch, keď píšem tento úvodník, ľudia vykladajú na svojej balkóny a okná muškáty. Sú krásne vo svojich pestrých farbách a vďaka nim aj „šedivé“ okno „chytí“ akýsi iný nádych - akúsi radosť a nádej.

A podobné sa mi zdajú aj príbehy ľudí, s ktorými sme boli na ceste. Niektorí ako keby žili bez muškátov...

V uplynulom roku sme tak ako inokedy sprevádzali celé rodiny alebo len dospelých a deti nie veselými životnými udalosťami... napr. rozdelením v rôznom zmysle - odňatím či odchodom dieťaťa z rodiny, vzdaním sa dieťaťa v čase tehotenstva a úvahami o adopcii, rozchodom partnerov či manželov, rozdelením súrodencov... Sprevádzali sme dospelých i deti psychickým vyčerpaním, beznádejou, zúfalstvom, strachom, konfliktmi. Bolí sme s nimi v rôznych problémoch a trápeniach, v rôznych kútoch Slovenska, v rôznej nadmorskej výške, niekedy v mestách, inokedy na dedinkách.

Tie naše Návratové „okná“ rozkvitli aj vďaka spoločnosti IKEA - ktorá vytvorila s nami zázemie projektu „Aby RODINA bola DOMOV pre DETI“. Vďaka tomu dostáva našu odbornú pomoc niekoľko desiatok rodín na východnom Slovensku a zákazníkov IKEA pravidelne inšpirujeme, ako vytvárať z domu či bytu (nielen sadením muškátov) skutočný domov.

V niektorých regiónoch „rozkvitajú okná“ aj vďaka programu ART (Aggression Replacement Training). Podarilo sa nám vyškolíť viac ako 40 trénerov v tejto modernej metóde

pomoci deťom. Tréneri v niekoľkých regiónoch Slovenska rozvíjajú sociálne zručnosti detí (v školách, detských domovoch a komunitách) - pretože veríme, že „problémové deti“ neexistujú, že je to len nálepka, pod ktorou sa ukrýva dieťa a jeho túžba byť prijatý.

Veľa radosti nám priniesli „hravé videá, pobyty pre celé rodiny, či webstránka“ o tom, že „Detstvo potrebuje hru“, ktoré podporila Nadácia Orange, vďaka ktorej dostala odbornú pomoc aj stovka náhradných rodín a ich prijatých detí.

Minulý rok ale aj dnes je našou úlohou uveriť v JAR, bez ohľadu na to, koho sprevádzame, kde sa nachádza a čím žije. JAR musíme v sebe niesť, aby ju ľudia - naši klienti a spolupracovníci s nami cítili. Aby verili, že treba chystať zem, kvetináče i kvety, pretože JAR je vlastne už tu, je čas vyložiť muškáty na okná či na balkón. Aby sme všetci, keď pozrieme na okno, prežívali akúsi radosť a nádej a verili, že život je krásny a že veci sa dejú v kolobehu - tak ako po zime prichádza jar, leto a jeseň, tak ako k oknu patrí kvet...

Želám vám i nám, aby sme v každom životnom období dokázali otvoriť okná a vyložiť kvety a aby šli okolo ľudí, ktorí sa na ne s radosťou pozerú.

Danka Žilinčíková,
koordinátorka Centra Návrat v Banskej Bystrici

INŠTITÚCIE A ODBORNÍCI ZODPOVEDNÍ ZA OCHRANU PRÁV DETÍ

Každé mláďa je zraniteľné, ľudské mláďa je zraniteľné veľmi dlhý čas. Potrebuje ochranu. Tú mu zvyčajne poskytujú rodičia. Niekedy ale pri ňom nie sú - nie sú kompetentní, nevedia, nevládzu, nemôžu, nechcú...

Štát sa zaviazal, že dohliadne na bezpečie a potreby detí. Potrebuje k tomu spoluprácu mnohých úradov, inštitúcií, odborníkov. Do rodiny, ktorá je ohrozená, vstupujú ľudia zvonku. Niektorí ponúkajú, niektorí kontrolujú, niektorí majú v rukách moc. Všetci majú svoje miesto v procese pomoci deťom a ich rodičom.

Sú to tvorcovia pravidiel a zákonov, ktoré ovplyvňujú osudy rodín s deťmi a definujú rámec a podmienky pomoci, na ktorú majú nárok. Pre efektívne rozhodovanie potrebujú informácie a skúsenosti ľudí z terénu.

Patria k nim aj odborné organizácie a profesijné združenia, ktorých oblasť záujmu priamo súvisí s aktivitami našej organizácie či individuálni odborníci (sociálni pracovníci, psychológovia, lekári, pedagógovia...) a laici, ktorí sa zúčastňujú pomoci rodinám a deťom. Ľudia otvorení partnerskej výmene vedomostí a skúseností, vzájomnému obohateniu.

ČO ROBIEME:

Pomoc a podpora rodinám s deťmi je náročný a dlhodobý proces. Vieme, že aby bol efektívny, je treba veľkú dávku citlivosti a zosúladenia intervencií. Preto v procese pomoci **dávame k dispozícii svoje skúsenosti a pomáhame**

zefektívniť manažovanie konkrétnych prípadov. Lobbujeme v prospech konkrétnych rodín a **presvedčame** úrady, aby ich zaradili do systému pomoci, na ktorú majú právo. **Sme členmi expertných skupín**, kde sa tvoria konkrétne zákony a pravidlá, ktoré sa týkajú práv a potrieb detí a aktívnymi členmi **odborných organizácií a profesijných združení**. V rámci školiacich a tréningových aktivít **odovzdávame svoje skúsenosti a know-how**.

Vyškolili sme odborníkov pracujúcich s deťmi z rôznych inštitúcií a regiónov v programe ART (tréning rozvoja sociálnych zručností a zvládania agresivity detí), pretože takýto program na Slovensku doteraz chýbal.

Tvoríme a prekladáme publikácie a materiály, ktoré skvalitňujú proces pomoci. **Poskytujeme supervíziu** dobrovoľníkom a laickým poradcom, ktorí s nami spolupracujú.

Aká je moja vízia?

„Aby sa nám darilo nachádzať takých odborníkov v rôznych inštitúciách, s ktorými budeme môcť spojiť sily v prospech dieťaťa. Pretože vtedy nejakým matematickým zázrakom nedochádza k súčtu vstupov, ale k ich znásobeniu. A to je práve ten okamih, kedy sa bezmocnosť mení na nádej.“

*Milada Bohovicová,
odborná garantka služieb a metodička*

FAKTY A ČÍSLA:

- v rámci **projektu Partnerstvo rodiča a odborníka** v spolupráci s nadáciou Ekopolis a Švajčiarskou konfederáciou sme vydali **publikáciu „Keď 1+1 = dva a niečo“**, príklady dobrej praxe a pokúsili sme sa o zviditeľnenie myšlienky partnerstva inicovaním vzniku regionálnych partnerstiev odborníkov
- zorganizovali sme **Odborný seminár ...Návrat neexistuje ...existuje len rodič a odborník v záujme dieťaťa...**, so 4 tematickými workshopmi, kde svoje skúsenosti z konkrétnych prípadov zdieľali samotní rodičia a odborníci rôznych profesií
- zrealizovali sme **2 kurzy pre trénerov ART programu: 41 vyškolených trénerov** z radov sociálnych pracovníkov, psychológov, učiteľov a vychovávateľov z rôznych organizácií a inštitúcií na celom Slovensku
- zúčastňovali sme sa na **kvalitatívnom formovaní a stretnutiach Koalície pre deti** a na **zasadnutiach Výboru pre deti a mládež** pri Rade vlády, študovali a analyzovali sme medzinárodné i národné materiály zamerané na ochranu detí, napr. pripravovanú Celostátnu stratégiu ochrany a podpory ľudských práv v SR
- podporili sme odbornými návrhmi, angažovanosťou a službami **rozvoj prarodinnej** a na dieťa orientovanej **komunitnej a regionálnej politiky** v **6 samosprávach** (PSK, KSK, BBSK, ZSK, TSK, BSK)

- venovali sme sa **advokácii práv detí** v **10 rodinách** s aktívnou pomocou **advokátskych služieb PRO BONO** v spolupráci s nadáciou Pontis a ďalšími advokátmi
- pravidelne sme zvolávali **stretnutia spolupracujúcich odborníkov** v meste Žilina
- zrealizovali sme **2 semináre pre 26 pedagogických pracovníkov** v Banskej Bystrici s témou „**Spolupráca rodiča a pedagóga ako zdroj podpory dieťaťa s traumou**“
- zrealizovali sme **seminár pre odbornú verejnosť**, (náhradných) rodičov a študentov s názvom „**Dieťa s rómскими a polorómскими koreňmi v nerómскеj rodine**“
- viedli sme **2 víkendové stretnutia 25 - člennej skupiny laických poradcov**, aby sme podporili ich osobnostný a poradenský potenciál
- vzdelávali sme **38 pomáhajúcich profesionálov v ČR** v téme **Attachment a adaptačná etapa** v náhradnej rodine

RODINA V OHROZENÍ

Na Slovensku nám stále chýba systém včasnej podpory pre rodiny v kríze, aby sa predišlo odňatiu detí pre zlé sociálne pomery. Chýbajú nájomné a sociálne byty, nezamestnanosť je vysoká, exekučné konania motivujú rodičov týchto detí pracovať načierno. Existenčné problémy stupňujú napätie v rodine, čoho dôsledkom je, že sa rodičia viac hádajú a deťom sa už tak nevenujú, ako by to potrebovali. Deti v takejto rodine strádať a bez pomoci sa rodina z takejto vážnej situácie sama nedostane. Sú rodiny, kde to zašlo až tak ďaleko, že deti museli byť z rodiny vyňaté a to je taký závažný zásah do rodiny, že je nutná pomoc zvonka.

ČO ROBÍME:

Poskytujeme systematickú sociálno-psychologickú pomoc rodinám priamo u nich doma. Postupne si získavame ich dôveru a ochotu spolupracovať. **Analyzujeme s nimi situáciu**, upozorňujeme na neuvedomované súvislosti, **radíme im**, emocionálne ich **podporujeme**. Navštevujeme s nimi úrady a rozvíjame ich komunikačné a sociálne zručnosti, posilňujeme sebavedomie.

Organizujeme podporné skupinové stretnutia rodičov, poskyty pre deti i pre celé rodiny.

Poskytujeme dlhodobú podporu a pomoc aj tehotným ženám, ktoré prežívajú ťažké životné obdobie a hrozí, že si dieťa nechajú vziať, vzdajú sa ho, alebo im bude odňaté pre nedostatočnú starostlivosť.

Aká je moja vízia?

„Chcem, aby sme nie len pomáhali týmto rodinám priamo v teréne ale stále viac skvalitňovali spoluprácu odborníkov, ktorí sú zo zákona zodpovední rodine pomáhať a dieťa chrániť (pracovníci sociálnoprávnej ochrany, obce, krízových centier, detských domovov, lekárov a pod.) ale aj tých, ktorí sú sami iniciatívni a ponúkajú pomocnú ruku (učiteľky, rodinní kamaráti, susedia, dobrovoľníci). Tak sa môže celkovo zlepšiť situácia rodiny, aby dieťaťa zažívalo bezpečne a milujúce prostredie a jeho potenciál sa maximálne rozvíjal.“

Lenka Dvornáková,
koordinátorka pre služby
rodinám v ohrození

FAKTY A ČÍSLA:

- pomáhali sme intenzívne a dlhodobo 135 rodinám v kríze, z čoho bolo v tomto roku 57 nových rodín. Naše služby pomohli zvýšiť bezpečie detí a rodičovské zručnosti rodičov, podarilo sa predísť odňatiu detí z rodín do inštitúcií a 7 detí sa vrátilo do vlastnej rodiny. Naše služby mali dopad na 180 detí.
- pripravili a realizovali sme 4 víkendové pobyty pre rodiny a mladých v ohrození
- realizovali sme terénnu sociálnu prácu, sprevádzanie, sieťovanie odborníkov a advokáciu práv a právom chránených záujmov detí a ich rodín
- poskytovali sme terapeutické služby:
v 1 rodine filiálnu terapiu, v 3 rodinách sme realizovali terapiu dotykom, v 12 rodinách sandplay terapiu, v 4 rodinách sme pracovali so životnou históriou a knihou života a ďalším 3 rodinám sme pomohli prostredníctvom postupov systemickej a naratívnej psychoterapie, terapeutickým rozprávkam a v 10 rodinách sme realizovali rodinnú mediáciu

Typy problémov, ktoré sme riešili:

rodič vo/po výkone trestu – 9 rodín
tehotná žena v ohrození – 9 rodín
rozvodová situácia – 10 rodín
výchovné problémy – 84 rodín
domáce násilie – 13 rodín

závislosti – 21 rodín
hrozba straty bývania – 33 rodín
mnohodetné rodiny (4 a viac detí) – 72 rodín
rodiny s deťmi v ústavnej starostlivosti – 19 rodín
(35 detí)

OPUSTENÉ DIEŤA

Narodilo sa a jeho rodičia sa oň nemohli, nevedeli, alebo nechceli postarať. Narodilo sa rodičom, ktorí nemali podmienky, aby ho mohli vychovať. Mali sami existenčné problémy, nemali dostupnú pomoc od príbuzných, komunity, spoločnosti, darovali mu „len“ život. Prajú si, aby sa našli iní, náhradní rodičia, ktorí sa oň postarajú. Ich dieťaťko je však aj pre potenciálnych rodičov „málo atraktívne“: je rómskeho pôvodu, má viac súrodencov, má zdravotné problémy...

Hrozí, že detstvo stráví v dočasnej profesionálnej rodine alebo detskom domove, bez stabilnej rodiny, ktorá by mu mohla dať šancu na šťastnejšiu budúcnosť.

ČO ROBÍME:

Vytvárame a aktualizujeme databázu znevýhodnených opustených detí, ktoré sa štátnym úradom nepodarilo umiestniť do náhradných rodín. Pre takéto deti **aktívne vyhľadávame rodiny** ochotné a schopné postarať sa o ne napriek znevýhodneniam. Poznáme osobnú históriu a zdravotný stav dieťaťa, rešpektujeme kapacity a potreby potenciálnej novej rodiny, aby sme **zvýšili šance na šťastné detstvo dieťaťa** v novej rodine.

V špecifických prípadoch **sa snažíme nadviazať spoluprácu s pôvodnou rodinou**. Náš cieľ je, aby biologickí príbuzní fungovali pre dieťa maximálne podporne a mali s ním pravidelný a zmysluplný kontakt.

FAKTY A ČÍSLA:

- **našli sme novú rodinu 13 znevýhodneným deťom** (s postihnutím, rómskym, súrodeneckým skupinám)
- **hľadali sme rodinu 1200 deťom, ktoré sa ocitli v ústavnej starostlivosti**
- **venovali sme špeciálnu pozornosť 50 deťom, aby sme im ľahšie našli rodinu**

Aká je moja vízia?

„Priala by som si, aby na Slovensku bol dostatok pestúnov pre všetky opustené deti. Potrebujú ale mať k dispozícii odborné špecializované služby, aby mohli byť podporení vo všetkých ťažkých výchovných situáciách s prijatými deťmi. K takejto vízii dokonalej starostlivosti o opustené deti chceme v Návrate naďalej prispievať.“

*Denisa Ničiková,
koordinátorka Centra Návrat v Žiline*

RODINA, KTORÁ SA ROZHODLA PRIJAŤ OPUSTENÉ DIEŤA

Bezdetný pár či jednotlivec s túžbou stať sa rodičom alebo rodiny s vlastnými deťmi, ktoré chcú z rôznych dôvodov poskytnúť útočisko a lásku inému dieťaťu – to sú dospelí, ktorých vítame a s ktorými naši odborníci hovoria o adopcii, pestúnstve, náhradnej osobnej starostlivosti prípadne o profesionálnom rodičovstve. Do ich domova prichádza dieťa, ktoré prežilo najťažšiu životnú skúšku zaplnenú bolesťou a strachom – stalo sa opusteným.

Detstvo prežitú v bezpečí rodiny je najlepším základom ako v budúcnosti vytvárať vlastnú rodinu plnú lásky a bezpečia. A to je najlepší záujem nielen dieťaťa, nielen Návratu, ale veríme, že aj celej spoločnosti.

ČO ROBÍME:

Ako subjekt akreditovaný Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR poskytujeme záujemcom sociálnu, právnu a psychologickú **prípravu na náhradné rodičovstvo**. Keď rodina prijme dieťa, poskytujeme jej široké spektrum **odbornej pomoci** a špecializovaných programov, **terapie a vzdelávania** zamerané na zlepšenie vzájomného pripútania, liečbu psychickej deprivácie a dopadov traumy na dieťa.

Náš prístup je partnerský, profesionálny, individuálny a rešpektujúci. Našou filozofiou je **vytvárať bezpečie pre rodinu**, tým že naši odborníci sú jej dlhodobo k dispozícii.

Aká je moja vízia?

„Verím, že funkčná rodina je ako dobre fungujúci ekosystém – ako prirodzený les, kde je dobré miesto pre každého, kde každý vie, kam patrí a ku komu. Ak bude mať každé dieťa takéto dobré miesto na život, možno bude také dobré miesto pre každého aj v komunite, v meste, v spoločnosti. A to bude paráda, nie?“

*Danka Žilínčiková,
koordinátorka Centra Návrat
v Banskej Bystrici*

FAKTY A ČÍSLA:

- pripravili sme **88 žiadateľov na adopciu a pestúnstvo**, aktualizovali sme prípravu ďalším **90 žiadateľom**
- poskytovali sme dlhodobé **odborné poradenstvo 181 náhradným rodinám**, ktoré sa starajú o **252 prijatých detí**, **terapeuticky sme pracovali s 80 rodinami so 131 deťmi a 18 deťmi** a ich nových rodičov sme sprevádzali v prvých mesiacoch ich vzájomného spolužitia
- poskytli sme **400 poradenských a informatívnych rozhovorov** prostredníctvom telefonической **Infolinky nielen o adopcii a 220 poradenských rozhovorov** prostredníctvom **online poradne a mailovej poradne**
- uskutočnili sme **7 vzdelávacích seminárov**, ktoré absolvovalo **46 náhradných rodičov** a **7 víkendových vzdelávacích pobytov** pre **73 náhradných rodín**
- vedieme metodicky **Kluby náhradných rodín**, ktoré sa stretávajú v **16 mestách** v spolupráci s **Asociáciou náhradných rodín**

Terapie a služby pre deti a rodiny

filialna – 19 rodín
sandplay – 8 deťí
práca s Knihou života – 30 deťí
podporné terapeutické služby – 29 rodín (42deťí)
rodinná mediácia – 3 deťí
kontakt s biologickou rodinou – 10 deťí

DETI A MLADÍ

Deti a mládež z rodín v ohrození i z náhradných rodín majú často ťažkú minulosť poznačenú stratami, traumami, či strádáním a mnohí z nich ich prežívajú aj v prítomnosti. Tieto boľáčky sa začínú prejavovať aj v ich správaní. Dostávajú sa tak do rôznych rizikových situácií a stávajú sa dennodennou výzvou pre rodičov, učiteľov či iných odborníkov. Ústavné riešenia sú už v dnešnej dobe považované za posledné možné, ale napriek tomu sa k nim u týchto detí vo vyššom veku, žiaľ, neraz pristupuje.

V praxi vnímame absenciu ponuky odborných metód a postupov, ktoré by pomáhali týmto deťom vyrovnáť sa s minulosťou a nájsť sami seba, svoju identitu, objaviť svoju hodnotu, rozvinúť svoj potenciál a plnohodnotne sa tak integrovať do spoločnosti.

ČO ROBIEME:

Deťom a mladým ľuďom ponúkame rôzne **nízkoprahové aktivity** či **podporné skupiny** zamerané na špecifické problémy a vek detí. Začali sme ponúkať na Slovensku nový ale v zahraničí už overený **program rozvoja sociálnych kompetencií ART**, vhodný pre široké spektrum skupín detí (je veľmi vhodný aj v bežnom školskom prostredí).

S viacerými mladými **pracujeme individuálne, podľa ich potrieb** a poskytujeme im **sociálnopsychologické poradenstvo, hrovú terapiu** či podnetný voľnočasový program a niektorých mladých dospelých **sprevádzame pri vstupe do samostatného života**.

Aká je moja vízia?

V posledných rokoch otvárame ďalšiu kapitolu a náš príbeh obohacujú deti, ktoré sa túžia rozvíjať - hľadať svoje korene, porozumieť svojej ceste... Sme tu aj pre ne a spolu s nimi hľadáme, čím by sme im mohli byť oporou. Máme pred sebou ešte dlhú cestu. Počuj čo dieťa hovorí, no porozumieť aj dieťaťu, ktoré nevie veci vypovedať je umenie a my sa snažíme v tomto umení zdokonaľovať.

*Alena Molčanová,
koordinátorka Centra Návrat
v Prešove a Bardejove*

FAKTY A ČÍSLA:

- program rozvoja sociálnych zručností **ART** sme realizovali pre **7** detských skupín. Celkovo sa tohto programu zúčastnilo **41** detí.
- realizovali sme **nízkoprahové aktivity** pre **181** detí a u viacerých z nich sme pracovali aj s ich rodinou
- vytvorili sme podpornú skupinu – **Babinec**, kde sa stretávali **4** dievčatá z **náhradných rodín**
- zorganizovali sme v Banskej Bystrici **Rodičovskú školu**, kde získavali podporu v rodičovskej starostlivosti **4** **dospelé dievčatá** po ukončení ústavnej alebo náhradnej rodinnej starostlivosti
- individuálne a dlhodobo sme sa venovali **5 mladým dospelým** po právnom ukončení náhradnej rodinnej starostlivosti

Práca s deťmi a mladými:

41 detí na ARTE
181 detí v nízkoprahu
4 dievčatá v Rodičovskej škole
5 mladých dospelých
desiatky dobrovoľníkov

ŠIROKÁ VEREJNOSŤ

Spoločnosť vníma opustené a ohrozené deti ako okrajovú tému a reaguje na ňu nárazovo, najmä pri mediálnych charitatívnych projektoch, kde prevažuje emocionálne vydieranie. Každý človek je zodpovedný v prvom rade za svoj život, svoju rodinu a zodpovednosť za iných vníma každý inak – niekto s ľahostajnosťou, iný so záujmom a niekto až potrebou vedome a aktívne konať.

Práve postoje a pocit zodpovednosti obyčajných ľudí sú pre zavedenie prorodinných riešení do praxe rozhodujúce.

ČO ROBÍME:

Snažíme sa **prístupovať** k téme citlivo a profesionálne. V spolupráci s umelcami a kreatívnymi ľuďmi **hľadáme zaujímavé spôsoby, ako komunikovať s verejnosťou**.

Využívame **rozhlas, televíziu, internet, film, divadlo, tlač**. Organizujeme interaktívne **happeningy a kampane**, zúčastňujeme sa **festivalov**. Originálnou formou priťahujeme pozornosť k našim témam a aktivitám, snažíme sa **vyvolať diskusiu a zamyslenie, motivovať** ľudí k aktívnemu zapojeniu a k **otvorenosti** pre prijatie dieťaťa a **citlivosti** pre ozajstné potreby detí

Aká je moja vízia?

„Mojím snom je, aby sa ľudia na Slovensku stali viac vnímaví k svojmu okoliu, aby každý z nás mal svoju osobnú tému, v ktorej sa stane angažovaný, a tým pádom aj rodiny v kríze nájdú podporu vo svojej prirodzenej komunite a deti sa nestanú opustenými.“

Marek Roháček,
predseda Návratu

FAKTY A ČÍSLA:

- v projekte **Aby rodina bola domov pre deti** sme v **spolupráci s IKEA** pravidelne komunikovali s jej zákazníkmi, inšpirovali ich ako budovať pevný vzťah medzi rodičom a dieťaťom, zrealizovali sme 2 **semináre**: „Dospelým vstup povolený, ak...“ a „Stačí si pred spaním povedať dobrú noc?“ a na **Safety Days** sme hovorili o citovo bezpečnom domove
- v projekte **Detstvo potrebuje hru** v spolupráci s **Nadáciou Orange** sme **oslovili tisícky ľudí** s témou hry, ktorá má zásadný vplyv na vývin a vzťahy dieťaťa k sebe a okoliu
- zorganizovali sme a podieľali sme sa na 5 „**verejných**“ **prezentáciách** témy náhradného rodičovstva a podpory rodičovstva – **Deň rodiny** v Banskej Bystrici, **Festival na lúkach** v Zaježovej, **Komunitný festival „Leto v háji“** v Banskej Bystrici a spoluorganizovali sme 6. ročník **Festivalu „9 dní o tom“**
- publikovali sme články v pravidelnej rubrike časopisu **Dieťa** (7 našich odborníkov), v **Komunitných novinách** pre sídlisko Sásová v Banskej Bystrici a v časopise **Nebyť sám** (časopis o náhradnom rodičovstve – 10 článkov)
- v rámci **literárneho festivalu** v Žiline sme v ARTfore zrealizovali **diskusiu „Detstvo potrebuje rozprávku“**
- na našom webe **www.navrat.sk** sme zaznamenali vyše **4100 návštev mesačne** a na sociálnej sieti **denne komunikujeme s viac ako 1200 priateľmi** (Z denníka Návratáka, Zápisky sanačníka)

Projekt Detstvo potrebuje hru

hra.navrat.sk
12 inštruktážnych videí
knižka Ako sa stať detským ihriskom
diskusia na Pohode
hrové htiadky
happeningy pre rodiny

FINANČNÁ SPRÁVA

Výkaz ziskov a strát k 31. 12. 2014

ÚČET	NÁKLADY	VÝNOSY
*501	Materiálové náklady	17 780,26 EUR
*502	Spotreba energie	4 655,53 EUR
*511	Opravy a údržba	3 208,92 EUR
*512	Cestovné	4 019,38 EUR
*518	Ostatné služby	93 236,33 EUR
*521	Mzdové náklady	225 724,51 EUR
*524	Zákonné sociálne poistenie	82 978,02 EUR
*525	Ostatné sociálne poistenie	
*527	Zákonné sociálne náklady - sociálny fond	1 156,57 EUR
*528	Sociálne náklady	8 106,85 EUR
*532	Daň z nehnuteľnosti	430,07 EUR
*538	Ostatné dane a poplatky	653,27 EUR
*541	Zmluvné pokuty a penále	
*543	Odpísanie pohľadávky	20,00 EUR
*545	Kurzové straty	9,24 EUR
*546	Dary	5 242,77 EUR
*549	Iné ostatné náklady	2 764,06 EUR
*551	Odpisy DNM a DHM	11 147,41 EUR
*554	Predaný materiál	3 270,83 EUR
*591	Daň z príjmu	7,63 EUR
*644	Úroky z účtov v banke	42,48 EUR
*645	Kurzové zisky	0,07 EUR
*646	Prijaté dary	3 200,00 EUR
*647	Osobitné výnosy	236,96 EUR
*649	Iné ostatné výnosy	17 445,51 EUR
*654	Tržby z predaja materiálu	5 891,03 EUR
*662	Prijaté príspevky od právnických osôb	168 492,77 EUR
*663	Prijaté príspevky od fyzických osôb	31 789,22 EUR
*664	Prijaté členské príspevky	
*665	Príspevky z podielu zaplatenej dane - 2%	113 117,84 EUR
*691	Dotácie	126 264,82 EUR
SPOLU	464 411,65 EUR	466 480,70 EUR
Zisk*		2 069,05 EUR

Súvaha k 31. 12. 2014

ÚČET	AKTÍVA	PASÍVA
*021	Budovy, haly a stavby	131 649,97 EUR
*023	Dopravné prostriedky	42 786,08 EUR
*081	Oprávky k budovám, halám a stavbám	-53 638,64 EUR
*083	Oprávky k dopravným prostriedkom	-36 292,88 EUR
*112	Materiál na sklade	11 360,24 EUR
*211	Pokladňa	3 483,29 EUR
*213	Ceniny	0,00 EUR
*221	Peniaze na BÚ	105 253,41 EUR
*249	Ostatné krátkodobé fin. výpomoci	282,56 EUR
*311	Odberatelia	2 082,06 EUR
*314	Poskytnuté prevádzkové preddavky	840,21 EUR
*315	Ostatné pohľadávky	46 609,73 EUR
*321	Dodávatelia	2 223,88 EUR
*323	Krátkodobé zákonné rezervy	16 982,53 EUR
*325	Ostatné záväzky	1 318,52 EUR
*331	Záväzky voči zamestnancom	329,30 EUR
*333	Ostatné záväzky voči zamestnancom	19,20 EUR
*335	Pohľadávky voči zamestnancom	75,55 EUR
*336	Záväzky voči poisťovňam	2 182,45 EUR
*341	Daň z príjmu	0,00 EUR
*342	Daň zo závislej činnosti	556,91 EUR
*346	Dotácie a ost. zúč. so ŠR	673,40 EUR
*381	Náklady budúcich období	848,70 EUR
*384	Výnosy budúcich období	151 590,83 EUR
*391	Opravná položka k pohľadávkam	-5 176,00 EUR
*412	Fondy organizácie	2 793,53 EUR
*427	Ostatné fondy	265,55 EUR
*428	Nerozdel. zisk, strata min. rokov	71 794,77 EUR
*431	Hospodársky výsledok v schvaľ. konaní /zisk/	2 069,05 EUR
*472	Sociálny fond	3 624,76 EUR
SPOLU	253 294,48 EUR	253 294,48 EUR

PRÍJMY	
Príjem z podielu zaplatenej dane FO a PO*	113 117,84 EUR
Samosprávne kraje	
(Banskobystrický, Bratislavský, Prešovský, Trnavský, Žilinský)	74 674,82 EUR
Mestá a obce (Prešov)	7 180,12 EUR
Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny	
(Čadca, Žilina, Dolný Kubín, Galanta)	28 840,00 EUR
Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny	22 750,00 EUR
Nadácia Orange	23 894,00 EUR
Ekopolis	46 382,85 EUR
SOCIA	28 331,12 EUR
Iné nadácie	
(Nadácia pre deti Slovenska, Nadácia Pontis, Nadácia SPP, Nadácia Tatrabanky)	24 019,73 EUR
Dary od fyzických osôb	31 789,22 EUR
Dary od právnických osôb	40 872,67 EUR
Ostatné príjmy (príspevky od klientov za jednotlivé služby, predaj publikácií, úroky z bankových účtov, členské)	24 628,33 EUR
SPOLU	466 480,70 EUR

*V roku 2014 bolo organizácii poukázaných 76 696,28 EUR z podielu zaplatenej dane. Suma 113 117,84 EUR (viď tabuľka Príjmy) zodpovedá účtovnému spôsobu vykazovania príjmov z podielu zaplatenej dane (t.j. príjmy z podielu zaplatenej dane prijaté v roku 2013 a 2014, ktoré boli použité na úhradu nákladov na činnosť organizácie v roku 2014)

VÝDAVKY	
Režijné náklady súvisiace so službami pre rodiny a deti (nájomné, energie, cestovné, telekomunikačné náklady, náklady na pobyty rodín, terapeutické pomôcky, nákup pomôcok na kluby náhradných rodín, informačné materiály, kancelársky materiál)	89 253,11 EUR
Mzdové náklady a honoráre za služby rodinám a deťom	236 958,00 EUR
Zákonné sociálne a zdravotné poistenie	86 932,00 EUR
Ostatné náklady (dary, vzdelávanie zamestnancov, tlač publikácií, spracovanie účtovníctva, poistenie majetku, odpisy, bankové poplatky, daň z nehnuteľností)	46 018,14 EUR
Náklady na mediálne a fundraisingové kampane	5 250,40 EUR
SPOLU	464 411,65 EUR

Príjmy z 2% 24%

Verejné zdroje 29%

Zdroje od nadácií 26%

Dary 16%

Ostatné príjmy 5%

Náklady na služby pre rodiny 19%

Mzdové náklady a honoráre 51%

Zákonné poistenia 19%

Ostatné náklady 10%

Mediálne a fundraisingové kampane 1%

POĎAKOVANIA JEDNOTLIVCOM:

Za pravidelnú finančnú podporu:

Miriám Almášiová
Lubomír Ambróz
Veronika a Jozef Balážovci
Juraj Balogh
Bohuslava Banová
Eva Beerová
Tomáš Bene
Michal Béreš
Andrea Berger
Svätopluk Betina
Helena Bilčáková
Daniel Blonski
Ivana Boledovičová
Lucia Borgovská
Gabriela Čaklošová
Mária Drozdová
Miroslav Droždiak
Milan Duša
Jozef Filko
Marta Filková
Juraj Gomory
Ján Gregorec
Jana Gubalová
Anna Gutýánová
Pavol Habala
Mária Halušková
Elena Hanáčková
Jozef Heinrich
Beáta Hirt
Jana Hlinková
Pavel Hrica
Zuzana Hromádková
Ján Hubáč
Marek Hubinský
Peter Hubinský
Radovan Chrenšf
Magdaléna Imrišková
Petra Janíková
Petra Jarošová
Ludmila Ježová
Martin Joniak
Miroslav Jurík
Pavel a Milica Kailingovci
Andrea Kalafutová
Pavol Kňaze
Peter Kočalka
Katarína a Vladimír Kočkovci

Jana Komářítková
Veronika Kováčsová
Jana Kovačíková
Peter Krčah
Stanislav Kret
Ivana Kučerová
Juraj Kušnierik
Zuzana Lafférová
Lubomír Lanátor
Martin Lovás
Martina Mackaničová
Dana Macková
Ján Machajdík
Peter Majchrak
Alexandra Maňkošová
Alžbeta a Juraj Marendiakovci
Pavel Maša
Zuzana Mazanová
Jana Miháliková
Martin Minka
Martin Mojžiš
Pavel Mokráň
Attila Molnár
Jana Moravčíková
Štefan Muráň
Daniel Nagaj
Štefan Ondrišák
Eva a František Ondrovci
Martin Oros
Joseph Paice
Peter Paľaga
Danica Paprnáková
Alexandra Pavlíčková
Alena Peničková
Zuzana Petrinová
Klaudia Petrovská
Jozef Pobjecký
Daniela Pokorná
Zuzana Polomová
Viera Polomová
Peter Popluhár
Juraj Rayman
Milan Rejko
Róbert Rothenstein
Katarína Ruppová
Luboš Rusnák
Vladimír Sedmohradský

Olga Shaw
Monika Smolová
Soňa Stajčanová
Ivana Strauchova
Viktor Stupka
Danka Suchá
Samuel Surkoš
Alžbeta Szendregyová
Miroslava Sáčková
Erika Skultétgyová
Mikuláš Sostronek
Jana Šurínová
Zuzana Šuteková
Pavol Šveda
Miroslav Torous
Ján Trník
Tomáš Turanský
Hilvetilisa Ukkonen
Erika Vagacová
Marek Všetická
Lubica Vyhánková
Juraj Weisz
Vladimír Zoričák
Marek Zíbala
Lenka Žampáková
Michal Žarnay
Veronika Železníková

Za finančnú i nefinančnú podporu a spoluprácu:

Peter Azor
Viola Bajaničková
Ďuro Balogh
Slavo Benčok
Michaela Bendáková
Ondrej Bendák
Manželia Bendákovci
Michal Béreš
Renáta Bláhová
Miroslav Boďa
Rodina Brázdovcov
Alžbeta Brozmannová
Anna Cabadajová
Renára Černajová
Peter Černák
Mária Cigáňová

Samuel Daniš
Martin Dubovský
Martin Dziak
Natália Fančovičová
Miriám Katarína Filipková
Lucia a Andrej Foltňnovci
Rastislav Gálik
Iveta Geljenová
Silvia Gičová
Rodina Gregorovcov
Anna Gutýánová
Michaela Hajduková
Olga Hátasová
Alfonz Haviar
Miroslav Havelka
Tomáš Hettych
Daniel Hevier
Beáta Hirt
Richard Hombauer
Ján Hornáčtek
Alenka a Tíbor Horváthovci
Tíbor Hujdič
Rodina Hvorečnjuch
Anna Chalachánová
Július Ilovský
Marcel Imrišek
Janka Izraelová
Peter Janiga
Andrej Jankuliak
JUDr. Martina Jenčová
Karolína Jesenská
Tomáš Jesko
Ján Jurkovič
Matej Kapusta
Rodina Kebluškovcov
Gabriela Koklesová
Beáta Konkoliová
Nika Korýtiaková
Barbora a Pavol
Kotešovskí
Tíbor Kovacs
Ladislav Kossár
Ruženka Košťálová
Jakub Kratochvíl
Ludmila Kulháňová
Lena Kušnieriková
Mírka Lacová

Dávid Machajdík
Milena Machová
Alexandra Maňkošová
Ivana Maráková
Alžbeta Marendiaková
Renáta Matejová
Lenka Medvecká
Alexandra a Róbert
Mercelovci
Alexandra Michalíková
Marika Miková
Daniel Mikulka
Zuzana Mojžišová
Jeanette Motlová
Eva Mrenicová
Jana van Niekerk
Filip Pacalaj
Tomáš Petko
Daniela Pokorná
Danka a Peter
Popluhárovci
Marián Preis
Juraj Poliak
Zuzka Pokorná
Daniel Pokorný
Nika Poláková
Margita Porubčanská
Dagmar a Jozef
Pridavkovci
Darina Purdeková
Vladimír Randa
Milan Rejko
Róbert Sabo
Katarína Senešiová
Rodina Sviňaťovcov
Anička Sjúkorová
Michal Šaling
Ivan Štiller
Janka Solcová
Vladimír Spaček
Martin Štoffa
Juraj Šulek
Marek Šulík
Karol Takáč
Zuzana Tatárová
Alžbeta a Michaela
Užikové

Martin Vaťovský
Jana Voberová
Simona Vojenčiaková
Jaro Vojtek
Denisa a Richard Veselský
Juraj Végh
Iva Zacharová
Ladislav Zavočský
Alexej Zlocha
Milan Zvada
Martin Žiak
Marek Žitčák

Advokátska kancelária
JUDr. Branislava Krivošíka
Advokátska kancelária
JUDr. Stanislava Jakubčíka
Advokátska kancelária
JUDr. Jána Čarnogurského
Advokátska kancelária
JUDr. Evy Braxatorisovej
Advokátska kancelária
JUDr. Róberta Faturu
Zamestnanci Schneider
Electric Slovakia
Zamestnanci UniCredit
Bank v Českej republike a
na Slovensku, a.s.
FBE Bratislava, s.r.o
Termotechna, a.s.
FIMKOM, s.r.o.
Stredoslovenská
energetika, a.s.
Cukru Production
Seniorát Jezuitov v Ivanke
pri Dunaji
Centrum nezávislej kultúry
Záhrada Banská Bystrica

POĎAKOVANIE

Veľmi si vážime pomoc všetkých, ktorí akoukoľvek formou podporili aktivity Návratu v roku 2014.

Bez Vašej podpory by sme nedokázali urobiť všetko to, čo ste si mohli prečítať v tejto výročnej správe.

Ďakujeme!

Strategickí partneri:

Nadácia
Orange

NGO partneri:

ERSTE Stiftung

Partneri:

Stredoslovenská vodárenská
prevádzková spoločnosť, a.s.

KIN/STELLAR

Mediálni partneri:

**Správa nezávislého audítora
pre správnu radu organizácie Návrat, občianske združenie, Bratislava**

Uskutočnili sme audit príloženej účtovnej závierky Návrat, občianske združenie, Bratislava, ktorá obsahuje súvahu k 31. decembru 2014, výkaz ziskov a strát za rok končiaci k uvedenému dátumu, a poznámky, ktoré obsahujú prehľad významných účtovných zásad a účtovných metód a ďalšie vysvetľujúce informácie.

Zodpovednosť štatutárneho orgánu za účtovnú závierku

Štatutárny orgán je zodpovedný za zostavenie tejto účtovnej závierky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz v súlade so zákonom o účtovníctve č. 431/2002 Z.z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) a za interné kontroly, ktoré štatutárny orgán považuje za potrebné pre zostavenie účtovnej závierky, ktorá neobsahuje významné nesprávnosti, či už v dôsledku podvodu alebo chyby.

Zodpovednosť audítora

Našou zodpovednosťou je vyjadriť názor na túto účtovnú závierku na základe nášho auditu. Audit sme vykonali v súlade s medzinárodnými auditorskými štandardmi. Podľa týchto štandardov máme dodržiavať etické požiadavky, naplánovať a vykonať audit tak, aby sme získali primerané istenie, že účtovná závierka neobsahuje významné nesprávnosti.

Súčasťou auditu je uskutočnenie postupov na získanie auditorských dôkazov o sumách a údajoch vykázaných v účtovnej závierke. Zvolené postupy závisia od úsaku audítora, vrátane posúdenia rizík významnej nesprávnosti v účtovnej závierke, či už v dôsledku podvodu alebo chyby. Pri posudzovaní tohto rizika audítor berie do úvahy interné kontroly relevantné na zostavenie účtovnej závierky účtovnej jednotky, ktorá poskytuje pravdivý a verný obraz, aby mohol navrhnúť auditorské postupy vhodné za daných okolností, nie však na účely vyjadrenia názoru na účinnosť interných kontrol účtovnej jednotky. Audit ďalej zahŕňa vyhodnotenie vhodnosti použitých účtovných zásad a účtovných metód ako aj primeranosti účtovných odhadov, ktoré urobí štatutárny orgán, ako aj vyhodnotenie celkovej prezentácie účtovnej závierky.

Sme presvedčení, že auditorské dôkazy, ktoré sme získali, poskytujú dostatočný a vhodný základ pre náš auditorský názor.

Názor

Podľa nášho názoru účtovná závierka poskytuje pravdivý a verný obraz finančnej situácie organizácie Návrat, občianske združenie, Bratislava k 31. decembru 2014 a výsledku jej hospodárenia za rok končiaci k uvedenému dátumu v súlade so zákonom o účtovníctve.

13. mája 2015

MaxAudit, s.r.o.
D. Dlabača 775/33
OR OS Žilina, Sro/17945/L
Licencia SKAU č. 298
010 01 Žilina

Zuzana Petrovičová
Ing. Zuzana Petrovičová
Zodpovedný audítor
Licencia SKAU č. 956

Kompletnú Správu nezávislého audítora nájdete
v digitálnej verzii výročnej správy na www.navrat.sk.

CENTRÁ PRE NÁHRADNÚ RODINNÚ STAROSTLIVOSŤ A CENTRÁ POMOCI RODINE

Návrat / Centrum Návrat v Bratislave

Šancová 42, 811 05 Bratislava
tel.: +421 252 444 361
sanácia rodín: +421 918 111 155
navrat@navrat.sk

Poradenské miesto v Trnave

Trhová 2, 917 01 Trnava
mob.: +421 917 649 478
navrat@navrat.sk

Centrum Návrat v Prešove

Svätoplukova 12, 080 01 Prešov
tel., fax: +421 517 711 679, +421 918 391 019
navratpo@navrat.sk

Centrum Návrat v Bardejove

Radničné nám. 12, 085 01 Bardejov
tel.: +421 544 795 498, +421 918 653 818-9
navratbj@navrat.sk

Centrum Návrat v Banskej Bystrici

a Centrum pomoci rodine Bazalka
Dolná 9, 974 01 Banská Bystrica
tel., fax: +421 484 143 897, +421 907 518 180
Bazalka: +421 918 653 817
navratbb@navrat.sk, bazalka@navrat.sk

Centrum Návrat v Žiline

Ulica Republiky 31, 010 01 Žilina
tel., fax: +421 417 234 273, +421 907 706 523
navratza@navrat.sk

Poradenské miesto v Trenčíne

mob.: +421 907 706 523

Aktuálne kontakty na **Kluby náhradných rodín**
nájdete na www.navrat.sk.

Infolinka nielen o adopcii: +421 907 80 80 80

www.navrat.sk

Návrat, o.z. je registrované na MV SR pod číslom
VV/S/1 – 900/90–10539.

Návrat poskytuje služby ako akreditovaná organizácia
na základe rozhodnutí MPSVaR SR číslo 752/2011–I/25AK.

Sberbank Slovensko

Číslo účtu IBAN: SK14 3100 0000 0040 0045 8116
SWIFT: LUBASKBX
IČO: 31746209

Naše vízie
rozvíjania služieb
pre rodiny
sa môžu naplniť
len s vašou pomocou.

Podporte Návrat
formou trvalého príkazu.
Ďakujeme!

**trvalý
návrat**

www.trvaly.navrat.sk

Foto: Martin Dubovský a archív Návrat
Grafická úprava: Juraj Poliak
Vydal: Návrat, o.z. 2015